

เดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวน สามชั้น ทางครูวิเชียร เกิดผล

The Solo Song 'Sudsanguan Samchan' for Khong Wong Yai by Master Wichian Kerdphol.

นริศรา พันธุ์ธาตพร

Narisara Phuntadaporn

อาจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Lecturer Faculty of Fine and Applied Arts Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Corresponding Author Email: narisara_p@rmutt.ac.th

Received: 12 May 2021

Revised: 17 June 2021

Accepted: 23 June 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องกับทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวน สามชั้น ทางครูวิเชียร เกิดผล และ 2. เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะและการใช้กลวิธีพิเศษของทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวน สามชั้น ทางครูวิเชียร เกิดผล เป็น การวิจัยแบบเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ครูวิเชียร เกิดผล ที่มาจากการเลือกแบบ เจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์และจากข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ หนังสือ บทความ งานวิจัย การ สัมภาษณ์ แนวคิดและทฤษฎี มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) เพลงสุดสงวน สามชั้นของเก่า เป็นเพลงที่ไม่ทราบชื่อ ผู้แต่ง และไม่ทราบว่าแต่งจากเพลงอะไร เพลงสุดสงวน สามชั้น เป็นเพลงสำเนียงมอญที่มีความยาว 6 จังหวะ (หน้าทับ) ครูกล้วย ฌ บางช้าง ท่านเป็นครูปีที่สี่ชื่อเสียงของจังหวัดสมุทรสงคราม ท่านได้ตัดทำนองเพลงสุดสงวน สามชั้นลงเป็นอัตรา สองชั้น และ ประดิษฐ์ทำนองให้เป็นสำเนียงมอญขึ้น ต่อมาครูมนตรี ตราโมท ได้ทำนอง สองชั้น มาจากครูกล้วย ฌ บางช้างและได้ตัดลงเป็นชั้น เดี่ยว ครบเป็นเถา เพลงเดี่ยวสุดสงวน เป็นเพลงที่บรรเลงเที่ยวพื้น 1 เที่ยว และเที่ยวเปลี่ยนอีก 1 เที่ยว หรือที่เรียกว่า ทางหวาน กับทางเก็บ รวมเป็น 2 เที่ยวจึงจะจบเพลง และ 2) การศึกษาลักษณะเฉพาะ กลวิธีพิเศษของทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่ เพลงสุดสงวน สามชั้น ทางครูวิเชียร เกิดผล ได้แก่ ลักษณะ การบรรเลงที่เป็นแบบสลับขึ้นร่วมกับสับลงติดต่อกัน การสลับแบบร่อนโฉบ เฉี่ยว การตีไขว้มือ การตีประคบเสียงประสมมือ การตีกวาดเสียง การใช้ลูกเสี้ยว การใช้ลูกถ่าง การใช้กลวิธีพิเศษในการบรรเลง เพลงเดี่ยวต้องมีความพิถีพิถันในสำนวนทำนอง ต้องคำนึงถึงวิธีการปฏิบัติให้ถูกต้อง ชัดเจน เพื่อให้ได้มาตรฐาน และความ สมบูรณ์ในการบรรเลงเพลงเดี่ยว

คำสำคัญ: เดี่ยวฆ้องวงใหญ่, สุดสงวน สามชั้น, ครูวิเชียร เกิดผล

Abstract

This research consists purposes 1. To study the context related to Khong Wong Yai Solo, Song Suan Sanguan, Three Floors, via Kru Wichian Kerdphol and 2. To study the characteristics and use of a special tactic of the Khong Wong Yai Pleng Sut Sanguan three-storey solo route, by Kru Wichian Kerdphol, this was a qualitative research. There is a research tool, namely an interview form, and the target group is Kru Wichian Kerdphol, which comes from a specific selection. Then use the information gathered from the interview form and from various related documents such as books, articles, research papers, interviews, concepts and theories. to content analysis. The results of the research showed that 1) Song Suan Sanguan, three floors of antiques It's a song whose author is unknown. And I don't know what song it is composed of. Song Suan Sanguan, Sam-Khao, is a 6-rhythm mon accent song (Na Thap). Kru Kloi Na Bangchang, he is a famous teacher pee in Samut

Songkhram province. You cut off the most reserved melody. Three layers down to the rate, two floors, and invent the melody into a more mon accent. Later, Kru Montri Tramot obtained a two-tiered melody from Kru Kloi Na Bangchang and cut it down into a single layer, complete as a single vine song, most reserved. It is a song that plays on the ground for one trip and one more trip, also known as Sweet passage and collect way, totaling 2 trips to finish the song, and 2) a study of the characteristics Special tactics of Khong Wong Yai solo, Song Suan Sanguan, Three Levels by Kru Wichian Kerdphol, namely, the style of playing in a sequence of flicking up and down consecutively. Sleek flicks, cross-hand strikes, compositing. sweeping using a crescent using a spatula The use of special tactics in playing solo songs requires careful phrasing. must take into account the correct and clear practice methods in order to meet the standards and the perfection of playing a single song

Keywords: Solo Khong Wong Yai, Sudsanguan Samchan, Khru Wichian Kerdphol

บทนำ

การบรรเลงเดี่ยว เป็นวิธีการบรรเลงอย่างหนึ่งที่ใช้เครื่องดนตรีประเภทดำเนินทำนอง เช่น ระนาด ซ้อง จะเข้ ซอ บรรเลงแต่อย่างเดียว อีกทั้งยังมีเครื่องประกอบจังหวะต่าง ๆ เช่น ฉิ่ง กลอง โทน รำมะนา หรือกลองสองหน้า เป็นต้น การบรรเลงเดี่ยวมีจุดประสงค์อยู่ 3 ประการ คือ เพื่อเป็นการรอดทาง เพื่อเป็นการรอดความแม่นยำ และเพื่อเป็นการรอดฝีมือ (มนตรี ตราโมท, 2531, น.5-6) เพลงที่นิยมนำมาประดิษฐ์เป็นเพลงเดี่ยวนั้นส่วนใหญ่เป็นเพลงในอัตราจังหวะสามชั้นหรือเพลงเถาที่เป็นเพลงประเภทหน้าทับปรบไก่ และหน้าทับสองไม้ เช่น เพลงทะเลแย เพลงนกขมิ้น เพลงพญาโศก เพลงแขกมอญ เพลงสารถี เพลงลาวแพน เพลงสุดสงวน ฯลฯ ในการบรรเลงเดี่ยวนั้นจะมีเครื่องประกอบจังหวะ เช่น ฉิ่ง ฉาบ โหม่ง โทน-รำมะนา สองหน้า หรือกลองแขก ที่เข้ากับเครื่องดนตรีที่ดำเนินทำนอง เช่น ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซอด้วง ซออู้ จะเข้ ซ้องวงเล็ก ซ้องวงใหญ่ เป็นต้น

ซ้องวงใหญ่ เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงกันในปัจจุบัน และเป็นเครื่องดนตรีที่มีความสำคัญมาตั้งแต่โบราณเป็นเครื่องดนตรีหลักของวงดนตรีไทย ทั้งในวงมโหรี วงปี่พาทย์ และรวมถึงการใช้ในการบรรเลงเดี่ยวด้วย ซ้องวงใหญ่เป็นเครื่องดนตรีที่มีกลวิธีพิเศษในการบรรเลงที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีความโดดเด่น จากหนังสือที่ระลึกในโอกาสแสดงมุทิตาจิต ของศิษย์อาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร มีบทความตอนหนึ่งได้กล่าวเปรียบเทียบซ้องวงใหญ่กับซ้องวงเล็กว่า “การตีจะสมบูรณ์คล่องตัวลักษณะตีซ้องวงเล็กก็ต่างจากซ้องวงใหญ่ ซ้องวงใหญ่ต้องตีให้เสียงหนัก หนัก หนอด โหน่ง ตืด ตึง ส่วนซ้องวงเล็กนั้นมีเสียง กรอด กรูป ร่อน ปรีบ โปรย ซ้องวงใหญ่มีลีลาที่สง่างามดูจากการก้าวอย่างพญาศุขสาร ส่วนซ้องวงเล็กมีลีลาที่คล่องแคล่ว ปราดเปรียว ให้ความคึกคัก กระปี้กระเป่าเราใจ มีลักษณะลีลาดูกระต่ายเต้นอยู่ตลอดเวลา ถ้าเปรียบซ้องใหญ่เป็นกุลสตรี ตำแหน่งสาวใช้ผู้คล่องแคล่ว จัดจ้าน คุ้ใจเจ้านาย ก็ต้องได้แก่ซ้องเล็ก” (สิริชัยชาญ พักจำรูญ, 2532, น.57) จะเห็นได้ว่าซ้องวงใหญ่นั้นมีกลวิธีพิเศษในการบรรเลงและเอกลักษณ์ที่โดดเด่นแตกต่างจากซ้องวงเล็ก ดังนั้นความไพเราะและความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของทางเดี่ยวซ้องวงใหญ่ของครูแต่ละท่านที่ได้ประดิษฐ์ไว้ มีเพลงที่นิยมนำมาเดี่ยวจะเข้มากมาย เช่น เพลงสุดสงวน เพลงพญาโศก เพลงเชิดนอก เพลงแขกมอญ เพลงกราวใน เป็นต้น

เพลงสุดสงวน จัดเป็นเพลงหนึ่งที่ครูดนตรีไทยหลายท่านนำมาประดิษฐ์เรียบเรียงให้มีลักษณะในการบรรเลงที่ไพเราะ และมีกลวิธีพิเศษเฉพาะทางของเครื่องดนตรีแต่ละชนิดให้เป็นทางเดี่ยว เช่น ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซอด้วง ซออู้ จะเข้ ตลอดจนเครื่องดนตรีประเภทจะเข้ เป็นต้น

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาเดี่ยวซ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวน สามชั้น ทางครุวิเชียร เกิดผล เนื่องจากครูเป็นศิลปินผู้หนึ่งที่ได้รับการยกย่อง และเป็นศิลปินผู้ถ่ายทอดผลงานทางวัฒนธรรมดนตรีไทยที่มีความสามารถทุกเครื่องมือในวงปี่

พาทย์ ตลอดจนการประดิษฐ์ทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่ของครุมีความไพเราะมีลักษณะที่โดดเด่นเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนทางอื่น อีกทั้งยังแสดงออกถึงกลวิธีพิเศษในการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวน สามชั้น ทางครุวิเชียร เกิดผล เพื่อเป็นมรดกวัฒนธรรมทางด้านดนตรีไทยให้แก่ชนรุ่นหลังสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องกับทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวน สามชั้น ทางครุวิเชียร เกิดผล
2. เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะ และการใช้กลวิธีพิเศษของทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่ เพลงสุดสงวน สามชั้น ทางครุวิเชียร เกิดผล

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ครูวิเชียร เกิดผล ศิลปินอาวุโสด้านดนตรีไทย ผู้ถ่ายทอดเพลงสุดสงวน สามชั้น ทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่ที่ประพันธ์ขึ้นเอง หลังจากนั้นนำทางเดี่ยวที่ประพันธ์ขึ้นนี้มาศึกษาลักษณะเฉพาะ และการใช้กลวิธีพิเศษของทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่ที่เป็นทางของครุวิเชียร เกิดผล เท่านั้น

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Interview)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย และเป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากการลงภาคสนาม สัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และจัดทำเป็นโน้ตทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่ที่มีการแบ่งมือซ้ายและมือขวา ในการบรรเลงเพลงเดี่ยวที่มีลักษณะเฉพาะของทางเดี่ยว รวมถึงการกำหนดสัญลักษณ์เพื่อบันทึกโน้ตไทยที่ใช้กับมือฆ้องวงใหญ่ที่เป็นทางเดี่ยว ของครุวิเชียร เกิดผล

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องเดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวน สามชั้น ทางครุวิเชียร เกิดผล ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องกับทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวน สามชั้น ทางครุวิเชียร เกิดผล

ผลการวิจัยพบว่า เพลงสุดสงวน 3 ชั้นของเก่า เป็นเพลงที่ไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และไม่ทราบว่าแต่งจากเพลงอะไร เพลงสุดสงวน 3 ชั้น เป็นเพลงสำเนียงมอญที่มีความยาว 6 จังหวะ (หน้าทับ) ครูกุลย ฦ บางข้าง ท่านเป็นครูปีที่มิชื่อเสียงของจังหวัดสมุทรสงคราม ท่านได้ตัดทำนองเพลงสุดสงวน 3 ชั้นลงเป็นอัตรา 2 ชั้น และประดิษฐ์ทำนองให้เป็นสำเนียงมอญขึ้น ต่อมาครูมนตรี ตราโมท ได้ทำนอง 2 ชั้น มาจากครูกุลย ฦ บางข้างและได้ตัดลงเป็นชั้นเดียว ครบเป็นเถา (มนตรี ตราโมท และครุวิเชียร กุลตัมภ์, 2531, น.36) จากการวิเคราะห์โครงสร้างทำนองหลักเพลงสุดสงวน 3 ชั้นพบว่า เพลงสุดสงวน ใช้บันไดเสียงที่ประกอบด้วยกลุ่มปัญญา 2 กลุ่ม คือ ทดร×ฟซ ทางเพียงออบน กับฟซล×รท ทางเพียงออล่าง ทางเพียงออบนกับทางเพียงออล่าง เป็นทางที่มีความสัมพันธ์กัน เปรียบเสมือนเป็นบันไดเสียงทางนอกกับทางในของวงปีพาทย์ เนื่องจากเพลงสุดสงวนเป็นเพลงที่มีสำเนียงมอญ จึงต้องลดลงมาหนึ่งเสียง เพื่อให้เครื่องดนตรีในวงปีพาทย์ที่บรรเลงสำเนียงมอญ หรือเครื่องดนตรีฆ้องมอญ บรรเลงได้ถนัดและสะดวกที่สุด คือ จากบันไดเสียง ตรม×ซล (ทางนอก) เป็นบันไดเสียงของวงปีพาทย์ ลดลงมาหนึ่งเสียงเป็นบันไดเสียงของเพลงสำเนียงมอญ

บันไดเสียงของวงปีพาทย์

บันไดเสียงของเพลงสำเนียงมอญ

ด ร ม X ช ล X
(ทางนอก)

ท ด ร X ฟ ช X
(ทางเพียงออบน)

ดังตัวอย่าง

-- ด ร	- ฟ - ช	- ล - ช	- ฟ - ร	- ฟ - ท	-- ด ร	- ร - ร	- ด - ท
- ท - -	- ฟ - ช	- ล - ช	- ฟ - ล	- ด - ท	--- ร	- ฟ - ร	- ด - ท

นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนบันไดเสียงเกิดขึ้นระหว่าง ทางเพียงออบน(ทดรxฟช) กับทางเพียงอล่าง (ฟชxดทร) การเปลี่ยนบันไดเสียงได้อย่างแนบเนียนมากที่สุด ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เพลงสุดสงวนเป็นเพลงที่นิยมนำมาทำเป็นทางเดียวในทุกเครื่องมือ

2. การศึกษาลักษณะเฉพาะ และการใช้กลวิธีพิเศษของทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวน สามชั้น ทางครุวิเชียร เกิดผล

ผลการวิจัยพบว่า ความโดดเด่นและความพิเศษของเดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวนทางนี้มีความโดดเด่นอยู่ตลอดทั้งเพลง ทั้งท่วงทำนอง จังหวะ สำนวนกลอน กลเม็ดเด็ดพราย กลวิธีพิเศษที่ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของครุวิเชียร เกิดผล ศิลปินอาวุโส สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) ได้กล่าวถึงลักษณะเฉพาะและความโดดเด่นของเดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวนทางของครุวิเชียรเอง ไว้ ดังนี้

“ถ้าพูดถึงความโดดเด่นของเพลงเดี่ยวสุดสงวนนี้ เป็นเพลงที่มีความโดดเด่นตรงที่เป็นเพลงสำเนียงมอญ เป็นเพลงที่มีความไพเราะน่าฟังอีกเพลงหนึ่ง นิยมนำมาทำเป็นทางเดียวกันหลายทาง” (วิเชียร เกิดผล, สัมภาษณ์, 23 กันยายน 2556)

เพลงเดี่ยวสุดสงวนสามชั้น เป็นเพลงที่นิยมนำมาประดิษฐ์ คิดทางกันหลายเครื่องมือ เกิดเป็นทางเดี่ยวหลายทางด้วยกัน ทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวนทางครุวิเชียร เกิดผลนี้ ทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่ของครูเต็มไปด้วยกลเม็ดเด็ดพราย กลวิธีพิเศษต่าง ๆ ของฆ้องวงใหญ่ ลีลาท่วงทำนองที่ใช้ล้วนมีความประณีตงดงาม สะท้อนถึงแนวคิดและทักษะความสามารถในการประพันธ์ของผู้ที่สร้างทำนองเดี่ยวฆ้องวงใหญ่ทางนี้ขึ้นก่อให้เกิดเป็นลักษณะเฉพาะสำคัญที่มีอยู่ในทางนี้ ดังที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 การสะบัด คือ การใช้กลวิธีพิเศษนี้ทำโดยการแทรกเสียงเข้ามาในเวลาบรรเลงทำนองปกติอีก 1 พยางค์เสียง ลักษณะการบรรเลงสะบัดนี้จะบรรเลง 3 ลูกติดกัน การสะบัดที่ไล่ระดับเสียงขึ้นจะใช้มือซ้ายบรรเลง 1 พยางค์เสียง มือขวาบรรเลง 2 พยางค์เสียง การสะบัดที่ไล่ระดับเสียงลงจะใช้มือขวาบรรเลง 1 พยางค์เสียง มือซ้ายบรรเลง 2 พยางค์เสียง การสะบัดแบบ “เดี่ยว” จะใช้มือขวาบรรเลง 2 พยางค์เสียง มือซ้ายบรรเลง 1 พยางค์เสียง

ดังตัวอย่าง

- - ด ร	- - ฟ ช	ล - ด -	ลช - -
- ท - -	- ร - -	- ช - ฟ	- - ฟ ร

- ท -	--ช-	-ฟช-	---ท
--- ด ร	--- ฟ ร	ม ---ฟ ร	ดท--

2.2 การตีไขว้มือ คือ การใช้กลวิธีพิเศษนี้ทำโดยการใช้มือซ้ายข้ามผ่านมือขวาไปตีเสียงที่อยู่เหนือถัดจากมือขวาขึ้นไป หรือในเสียงที่อยู่ล่างจากมือขวาลงมา หรือในทางกลับกันคือการใช้มือขวาข้ามผ่านมือซ้ายไปตีเสียงที่อยู่ล่างถัดจากมือซ้ายลงไป หรือเหนือมือขวาขึ้นมา

ดังตัวอย่าง

ฟฟฟ -	ฟฟฟ -	ซซซ -	ซซซ -
- - - ดุ	- - - ท	- - - ร	- - - รั

ซซซ -	ซซซ -	ฟฟฟ -	ฟฟฟ -
- - - ร	- - - รั	- - - ดุ	- - - ท

2.3 การตีกระทบเสียงประสมมือ คือ การใช้กลวิธีพิเศษนี้ทำโดยการใช้มือใดมือหนึ่งบรรเลงให้เกิดเสียงแล้วใช้อีกมือบรรเลงห้ามเสียงลงไปทันที

ดังตัวอย่าง

-ฟซ -ท	- ดุ - รั	- รั - รั	- ดุ - ท
ม - ท -	ดุ - ร -	ฟ - ร -	ดุ - ท -

- ซลทรี	- ดุ - ท	- ดุ - ท	- ล - ซ
ฟ ---	ซ - ฟ -	ซ - ฟ -	ม - ร -

2.4 การตีกวาดเสียง คือ การใช้กลวิธีพิเศษนี้ทำโดยการใช้มือใดมือหนึ่งบรรเลงลากกวาดเสียงขึ้นหรือลงทีละหลาย ๆ เสียง

ดังตัวอย่าง

---	---	---	- รั --
--ท	---ดุ	---ร	---ท

2.5 การใช้คู่ประสาน คือ เดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสดสงวนทางนี้ยังมีการใช้การดำเนินทำนองระหว่างสองมือเป็นทำนองคู่ประสานที่มีความสามารถพิเศษนอกเหนือไปจากการดำเนินทำนองด้วย คู่ 4 คู่ 8 ที่เป็นทักษะพื้นฐานของการดำเนินฆ้องวงใหญ่

ดังตัวอย่าง

ฟ-ซ	-ล-ท	ลทดรี	-ดุ--
-ฟ-ซ	-ล-ท	ลทดรี	-ดุ--

---	-ดี-ริ	-ริริริ	-ดี-ท	-ฟ-ซ	-ล-ท	ลทดีริ	-ดี--
---ดี	---ร	-ซพร	-ดี-ท	-ฟ-ซ	-ล-ท	ลทดีร	-ดี--

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องเดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวน สามชั้น ทางครุวิเชียร เกิดผล ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องกับทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวน สามชั้น ทางครุวิเชียร เกิดผล พบว่า เพลงเดี่ยวสุดสงวน เป็นเพลงที่บรรเลงที่เกี่ยวพัน 1 เที้ยว และเที้ยวเปลี่ยนอีก 1 เที้ยว หรือที่เรียกว่าทางหวานกับทางเก็บ รวมเป็น 2 เที้ยวจึงจะจบเพลง ใช้บันไดเสียงที่ประกอบด้วยกลุ่มปฏุมูล 2 กลุ่ม คือ ทดร×ฟซ ทางเพียงอบบน กับ ฟซล×ดท ทางเพียงออล่าง ทางเพียงอบบนกับทางเพียงออล่าง เนื่องจากเป็นเพลงสำเนียงมอญจึงเปลี่ยนจากบันไดเสียง ดทม×ซล (ทางนอก) เป็นบันไดเสียงของวงปี่พาทย์ลดลงมาหนึ่งเสียงเป็นบันไดเสียงของเพลงสำเนียงมอญ ทดร×ฟซ (ทางเพียงอบบน) เพื่อการบรรเลงที่ถนัดและสะดวกที่สุด

2. เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะและการใช้กลวิธีพิเศษของทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่ เพลงสุดสงวน สามชั้น ทางครุวิเชียร เกิดผล พบว่า ลักษณะการบรรเลงที่เป็นแบบสลับขึ้นร่วมกับสลับลงติดต่อกัน สลับขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือการสลับลง นอกจากนี้ยังมีการสลับแต่ละช่วงให้เกิดลักษณะพิเศษขึ้นมาที่สอดแทรกอยู่ในเพลง คือ การสลับแบบร้อนโอบเฉี่ยว การตีไขว้มือ การตีประคบเสียงประสมมือ การตีกวาดเสียง ส่วนการดำเนินทำนองด้วยคู่ 4 และ คู่ แแปด การใช้คู่ประสาน คู่ประสานที่มีความสามารถพิเศษนอกเหนือไปจากการดำเนินทำนองด้วย คู่ 4 คู่ 8 คือ การใช้คู่ประสานคู่ 2 การใช้คู่ประสานคู่ 5 การใช้ลูกเสี้ยว การใช้ลูกถ่างทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่ของครุวิเชียร เกิดผลนี้ เป็นทางเดี่ยวที่สมบูรณ์อีกทางหนึ่ง ซึ่งมีกลวิธี เทคนิคสำคัญต่าง ๆ ครบตามจุดประสงค์ของการเดี่ยว ผู้บรรเลงเดี่ยวจึงต้องมีความแม่นยำอย่างแท้จริง ต้องจดจำได้อย่างไม่พลาด มีความพิถีพิถันในสำนวนทำนอง ต้องคำนึงถึงวิธีการปฏิบัติให้ถูกต้อง ชัดเจน เพื่อให้ได้มาตรฐาน และความสมบูรณ์ในการบรรเลงเดี่ยวสูงสุด

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องเดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวน สามชั้น ทางครุวิเชียร เกิดผล ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้ ศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องกับทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวน สามชั้น พบว่า เป็นเพลงสำเนียงมอญที่มีความยาว 6 จังหวะ (หน้าทับ) ดังตัวอย่าง

จังหวะฉิ่ง เพลงสุดสงวน สามชั้น ใช้อัตราจังหวะฉิ่ง สามชั้น ดังนี้

----	--- ฉิ่ง	----	--- ฉับ	----	--- ฉิ่ง	----	--- ฉับ
	-		+		-		+
----	----	----	----	----	----	----	----

จังหวะหน้าทับ เพลงสุดสงวน เป็นเพลงที่จัดอยู่ในประเภทหน้าทับปรบไ้

ใช้หน้าทับสองหน้า เป็นเพลงประเภทท่อนเดียว มีความยาว 6 จังหวะหน้าทับปรบไ้สามชั้น ดังนี้

--- ฟริ้ง	--- ป๊ะ	--- เห่ง	- ดิง - ป๊ะ	--- เห่ง	- ดิง - ป๊ะ	--- ป๊ะ	--- ตับ
----	--- ฟริ้ง	----	-ฟริ้ง- ฟริ้ง	--- เห่ง	- ดิง - ดิง	- เห่งดิงเห่ง	- ป๊ะ - ฟริ้ง

สอดคล้องกับหนังสือฟังและเข้าใจเพลงไทย (มนตรี ตราโมท และครูวิเชียร กุลตัญญู, 2531, น.15) คือ เพลงสุดสงวน สามชั้นนี้ เป็นเพลงสำเนียงที่มีความยาว 6 จังหวะ (หน้าทับ) ซึ่งเป็นเพลงขนาดที่อัตรา สองชั้น นายมนตรี ตราโมท มีความเข้าใจอยู่ 3 ประการ ประการแรก เพลงสุดสงวน สามชั้น ของเก่ามีอยู่แล้ว แต่ได้สูญเสียก่อนที่นักดนตรีชั้นหลังตรวจค้น อีกประการหนึ่งท่านผู้แต่งจะแต่งจากเพลงใดเพลงหนึ่ง แต่ได้ดัดแปลงหรือตัดทอนเนื้อทำนองเดิม จึงยากแก่การที่จะพิจารณาค้นหาเพลงที่เป็นมูลเดิมให้ถูกต้องได้ ประการสุดท้ายท่านผู้แต่งอาจแต่งขึ้นเป็นอัตรา สามชั้นโดยอัตโนมัติ ไม่อาศัยเพลง สองชั้นใด ๆ ทั้งสิ้น ในสมัยต้นรัชกาลที่ 6 นั้น การนิยมบรรเลงเพลงเถายังไม่มี นอกจากเพลงที่โบราณได้แต่งไว้แล้ว เช่น ทวยอิน เป็นต้น การบรรเลงโดยทั่วไปมักจะนิยมออกเพลงเล็ก ๆ สั้น ๆ เช่น เพลงภาษาต่าง ๆ ต่อท้ายเพลง สามชั้น เป็นเพลงลูกบท นายกล้อย ญ บางช้าง คนป่าปี่มีชื่อเสียงผู้หนึ่งของจังหวัดสมุทรสงคราม ได้คัดทำนองดนตรีเพลงสุดสงวน สามชั้นลงเป็นอัตรา สองชั้น และประดิษฐ์ทำนองให้เป็นสำเนียงมอญซ่อนเงื่อนงำ สำหรับใช้บรรเลงเป็นเพลงลูกบทของเพลงสุดสงวน ก็ได้รับความนิยมในวงการดนตรีเป็นอย่างดี นอกจากนี้เพลงเดี่ยวสุดสงวน เป็นเพลงที่บรรเลงเที่ยวพื้น 1 เที้ยว และเที่ยวเปลี่ยนอีก 1 เที้ยว หรือที่เรียกว่าทางหวานกับทางเก็บรวมเป็น 2 เที้ยวจึงจะจบเพลง สอดคล้องกับหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายมนตรี ตราโมท (มนตรี ตราโมท, 2538, น.9) กล่าวคือ วิธีการเดี่ยวแบ่งออกเป็น 2 เที้ยว เที้ยวแรกให้ทำนองหวานโศก ดำเนินจังหวะช้า เที้ยวหลังให้ทำนองเก็บให้ถี่ ดำเนินจังหวะเร็ว

2. ศึกษาลักษณะเฉพาะการใช้กลวิธีพิเศษของทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวน สามชั้น พบว่า มีลักษณะการบรรเลงที่เป็นแบบสะบัด การตีไขว้มือ การตีประคบเสียงประสมมือ การตีกวาดเสียง การใช้ลูกเสี้ยว การใช้ลูกถ่าง สอดคล้องกับหนังสือเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย และเกณฑ์การประเมิน (สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2544, น.50-52) ความเป็นมาว่า การตีไขว้สอดมือโดยการใช้มือขวาตีขึ้นหนึ่งเสียงและใช้มือซ้ายไขว้สลับกันกับมือขวาไปมาจนจบวรรคตอนของเพลงระหว่างช่วงคู่ 8 และเมื่อจบประโยคเพลงต้องหมดที่มือซ้าย การตีกวาดคู่ 16 โดยการใช่วิธีตีกวาดตามปกติ แต่เพิ่มจำนวนลูกในการกวาดให้ได้ครบ 16 ลูก ขาขึ้นใช้มือขวากวาดนำ ขาลงใช้มือซ้ายกวาดนำ การประคบเสียงประสมมือ โดยใช้มือซ้ายห้ามเสียงมือขวา หรือใช้มือขวาห้ามเสียงมือซ้าย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ควรศึกษาทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่ เพลงสุดสงวน สามชั้น ทางของครูท่านอื่น ซึ่งหากได้ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่ เพลงสุดสงวน ทางครูวิเชียร เกิดผล กับทางของครูอีกท่านหนึ่งแล้ว จะทำให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์สำคัญของแต่ละสำนักดนตรี และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ทางเดี่ยวฆ้องวงใหญ่ เพลงสุดสงวน สามชั้น นอกจากทางของครูวิเชียร เกิดผล ยังมีทางเดี่ยวของครูท่านอื่นอีกหลายสำนักที่มีการถ่ายทอดให้กับลูกศิษย์รุ่นหลัง สามารถทำการวิจัยหรือศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดองค์ความรู้และนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ในการสร้างงานวิชาการสืบต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสุดสงวน สามชั้น ทางครูวิเชียร เกิดผลสำเร็จจุล่งไปได้ด้วยความอนุเคราะห์จากคุณครูวิเชียร เกิดผล และการให้คำปรึกษาแนะนำชี้แนะแนวทาง รวมถึงให้ความกรุณาตรวจทานจากศาสตราจารย์ ดร.ข้าม พรประสิทธิ์ และรองศาสตราจารย์ พรชัย พันธุ์ธาดาพร จนสำเร็จจุล่งเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

มนตรี ตราโมท และวิเชียร กุลตันท์. (2531). *ฟังและเข้าใจเพลงไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยเซซม.

มนตรี ตราโมท. (2538). *ในอนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายมนตรี ตราโมท*. กรุงเทพฯ: ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน).

สิริชัยชาญ ฟ้าจ่างบุญ. (2532). *ที่ระลึกในโอกาสแสดงมุทิตาจิต ของศิษย์อาจารย์ประสิทธิ์ ภาวร*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). *เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยและเกณฑ์การประเมิน*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

สัมภาษณ์ วิเชียร เกิดผล, ครูเพลง, 3 สิงหาคม, 2556.